

Hæmorider

Hæmorroider er hævede blodårer i den laveste del af endetarmen. Forstoppelse, fysisk aktivitet, graviditet og andre former for belastning af den nederste del af endetarmen kan få de blodårer til at blive så tynde, at de buler ud og bliver irriteret. Hæmorroider er en af de mest kendte årsager til blødning i endetarmen. De er sjældent farlige, men du skal kontakte din læge for at sikre dig, at du ikke har en mere alvorlig tilstand.

Hæmorider er og fortsætter med at være godartede, men de kan være meget generende og give smerter, svie, kløe og sidst men ikke mindst blødning. Hæmorider inddeles i fire sværhedsgrader:

- **Grad 1:** Hæmoriderne sidder indvendig, og giver blødning.
- **Grad 2:** Hæmoriderne falder ud ved afføring, og glider tilbage af sig selv igen
- **Grad 3:** Hæmoriderne glider ikke mere tilbage efter afføring, men kan skubbes på plads.
- **Grad 4:** Hæmoriderne hænger altid udenfor endetarmsåbningen, og der kan komme sår på den.
-

Hæmorider, der går i sig selv igen, kan efterlade små udvendige hudlapper, der kaldes marisker. I modsætning til hæmorider bløder de ikke og giver normalt ikke smerter, men gør hygiejne vanskelig.

Hvordan føles hæmorider

Hæmorider kan vise sig på flere måder:

- Hæmorider kan medføre lidt blod på papiret, når man tørrer sig, men kraftigere, frisk blødning kan også opstå ved afføring.
- Hæmorider kan give svie og kløe og ikke mindst smerter, eventuelt som et akut tilfælde, hvor de hænger udenfor og kommer i klemme i anus.
- Udvendige hæmorider gør hygiejne meget vanskelig.
- Man bør under alle omstændigheder undersøges hos lægen, da andre sygdomme i tarmen end hæmorider kan give blødning.

Hvordan foregår undersøgelsen

Lægen (oftest kirurgen) vil med en finger føle op i endetarmen og derefter foretage en såkaldt anoskopi det vil sige en kikkertundersøgelse af analkanalen. Har der været blødning, bør der også foretages en kikkert-undersøgelse højere op i tarmen (sigmoideoskopi), fordi blødning eventuelt kan være tegn på en polyp eller tarmbetændelse eller i sjældne tilfælde kræft.

Hvordan behandler man hæmorider

Indvendige hæmorider (Grad 1) kan godt ophøre med at give symptomer, især hvis de er en følge af forstoppelse, som er blevet behandlet til blød afføring. Det gælder også under en eventuel graviditet.

I disse tilfælde kan hæmoridesalver, stikpiller og cremer lindre. De indeholder stoffer til lokalbedøvelse samt ofte binyrebarkhormon (steroid), der kan nedsætte vævsreaktionen. Disse er normalt på recept og ordineres af den behandlende læge og bør kun anvendes i kortere perioder.

Hvilke operationstyper findes der for hæmorider

Der findes fire operationstyper til behandling af hæmorider. Valg af operationstype afhænger af sværhedsgraden (se boksen til højre).

Hæmorider af **grad 1 og 2** kan ofte klares ambulant med den såkaldte 'elastikmetode'.

Hæmorider af **grad 3 og 4** kan kun behandles effektivt ved en af de tre operationstyper, Stapler-metoden, THD-operation eller åben operation, som foregår på et hospital, offentligt eller privat.

Hvis der er kommet svære hæmorider efter en graviditet og fødsel, kan man lade gå et stykke tid, inden eventuel stillingtagen til en operation.

Elastikmetoden (McGivneys behandling)

Ved hjælp af et særligt apparat skydes et stramt gummibånd ind over hæmoriderne til deres rod. Derved standses blodfylden i hæmoriderne, som visner og falder af efter to til fire dage. Behandlingen medfører sædvanligvis lidt ubehag og sjældent smerter og skal gentages med nogle ugers mellemrum, for at alle hæmorider kan blive fjernet ad denne vej. Der kan være lidt smerter efter behandlingen.

Stapler-metoden

En relativt ny type operation, som kaldes 'stapler-metoden' tilbydes i dag i de fleste regioner. Denne type operation efterlader ingen åbne sår, giver færre smerter og et kortere helingsforløb. Metoden består i at sætte det udfaldne hæmoridevæv på plads igen, så den normale endetarmsåbning genskabes. Det gøres ved at anvende et specielt instrument, en såkaldt 'stapler'. Instrumentet udskærer et slimhindebånd lidt oppe i endetarmen, og det udfaldne væv med hæmoriderne hejses på plads. Samtidig afskæres en del af blodforsyningen, hvorved hæmoriderne falder sammen. Der efterlades en indvendig ring af små titatinum-klips, som udstødes i løbet af måneder, uden at man mærker noget. I en del tilfælde vil det dog samtidig være nødvendigt at fjerne overskydende, fortykket hud eller hudlapper (manisker), hvorfor der her vil være mindre sår.

Denne type operation kan foregå enten efter rygmarvsbedøvelse eller fuld bedøvelse. Ofte varer operationen ikke mere end et cirka et kvarter og man kan tage hjem samme dag.

Langt de fleste tilfælde af hæmorider vil være velegnet til denne type operation, der nu har været anvendt i en længere årrække og er veldokumenteret. I få (svære) tilfælde kan det være nødvendigt at gentage operationen senere, for at opnå et endeligt godt resultat, der holder i fremtiden.

THD-operation (Transanal Hæmoride De-arterilisation)

Ved denne operation benyttes en ultralydssonde til at lokalisere de indvendige pulsårer til hæmoriderne, som herefter afsnøres, hvorved hæmoriderne vil skrumpe. Hvis der samtidig foreligger en løs slimhinde vil denne blive syet op, så et udfald gennem anus ikke mere vil være mulig.

Åben operation: Her fjernes hæmoriderne sammen med den overskydende hud/slimhinde, enten i lokal-, eller rygmærvsbedøvelse eller i fuld bedøvelse. Operationen medfører flere smerter end stapler-metoden, og det tager 4-6 uger, før sårene er helede.

